

Kaupunginhallituksen vastine vuoden 2016 arviointikertomuksen suosituksiin

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kunnassa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa arvioinnin tulokset esitetään. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Tarkastuslautakunta jätti 17.5.2017 arviointikertomuksensa vuodelta 2016 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esitti, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä suosituksista valiokuntien ja kaupunginhallituksen vastineet. Valtuusto päätti 12.6.2017 merkityksensä arviointikertomuksen 2016 tiedoksi pyytää KH:lta lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Kaupunginhallitus on koonnut toimialojen vastaukset, jotka esitetään alla.

1. Yleishallinto

Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen eri toimialojen itsearviointimenettelyn jatkokehittämistä ja sen ulottamista myös valiokuntien työskentelyyn. Itsearviointissa toiminnan ja prosessien tuloksellisuuden sekä määrällisen toteuman lisäksi toimialojen tulisi myös arvioida toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, palvelujen saatavuutta sekä vaikuttavuutta kuntayhteisöön, asukkaisiin ja fyysiseen ympäristöön.

Yleishallinnon yhtenä vuoden 2018 painopisteenä on hallinnon työlle soveltuvan itsearviointimenetelmän selvittäminen. Myös sähköisiä työprosesseja kehitetään koko organisaation eri tehtäväalueilla ja välittömän palautteen järjestelmien käyttöä laajennetaan. Näin arviointi ulottuu kaupungin palveluihin ja asukkaiden näkemys esim. palveluiden saatavuudesta ja laadusta voidaan ottaa huomioon kehittämistyössä.

Tarkastuslautakunta pyytää edelleen kiinnittämään huomiota kaksikielisyysohjelman toteuttamiseen ja sen seurantaan erityisesti sote- ja maakuntauudistuksen edetessä.

Ohjelman keskeinen tavoite on kunnan kaksikielisyyden nykyisen tason säilyttäminen ja jopa vahvistaminen. Tavoitteen toteutumista seurataan tehokkaimmin jatkuvalla arvioinnilla, osallistamalla esim. kansalliseen kielibarometriin ja sisällyttämällä kielellisiä palveluja koskevia kysymyksiä kaikkiin käyttäjä- ja kuntalaiskyselyihin. Kielellisten vaikutusten arviointi sisällytetään ainakin jollakin tasolla kaupungin organisaatiossa tapahtuviin uudistushankkeisiin. Olisi myös suositeltavaa sisällyttää kieliseuranta osaksi kaupungin strategian toteutumisen seurantaan.

2. Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaali- ja terveystoimialueen vastaukset esitettyihin kysymyksiin:

Miten sote- ja maakuntauudistuksen sekä Apotti- hankkeen oman työpanoksen kustannukset on korvattu Kauniaisten kaupungille?

Apotti- hanketoimistossa työskentelee Kauniaisista kaksi asiantuntijaa osa-aikaisesti (2–3 pv/vko). Näiden Apotti-asiantuntijoiden (AA)- palkat maksaa Apotti- toimisto. Muut Apotti-aiheasiantuntijat (AAA) ja eri työryhmiin osallistuvat asiantuntijat työskentelevät omalla työajalla ja palkan maksajana on kaupunki. Työ tehdään oman työn ohella eikä siitä makseta korvauksia Kauniaisten kaupungille. Sote-maakuntauudistuksen valmisteluryhmissä työskentelyyn osallistuu koko toimialan johto ja muita asiantuntijoita. Työ tehdään oman työn ohella, eikä siitä makseta korvauksia kunnille. Työaika molempiin hankkeisiin kuluu vuodesta 2018 alkaen yhä enemmän.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että pakolaisten vastaanottaminen Kauniaisiiin herättää keskustelua kaupunkilaisten keskuudessa. Tästä syystä tiedottamiseen ja päätösprosessiin tulisi kiinnittää huomiota.

Kun Kauniainen sitoutui ottamaan kiintiöpakolaisia, pidettiin kaikille avoin infotilaisuus, johon kuntalaiset osallistuivatkin aktiivisesti. Tilaisuuden seurauksena syntyi aktiivisten apua tarjonneiden kuntalaisten verkosto, joka toimii osittain vieläkin. Kunnat joutuivat uuteen tilanteeseen syksyllä 2015, jolloin ne veloitettiin ottamaan turvapaikanhakijoita; Kauniainen sitoutui ottamaan ELY-keskuksen edellyttämän määrän, 10 turvapaikanhakijaa. Tästä informoitiin sosiaali- ja terveyslautakuntaa, kaupunginhallitusta ja -valtuustoa, joka teki päätöksen turvapaikan hakijoiden vastaanottamisesta. ELY-keskus osoitti turvapaikanhakijat kuntiin. Aikataulu oli loppuun asti epävarma ja päätös perheryhmäkodin sijoittamisesta Kauniaisiiin piti tehdä nopeasti, jolloin valitettavasti informointi kuntalaisille toteutui vasta viime hetkellä ja osa koki jääneensä vaille tietoa ja vaikutusmahdollisuutta asiaan.

Sittemmin asiaan on kiinnitetty huomiota. Päätökset kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta tehdään poliittisella tasolla ja niistä on tietoa saatavilla julkisista asiakirjoista, joiden etsiminen ja lukeminen vaatii toki tiettyä oma-aloitteisuutta kuntalaisilta. Itsenäisesti kuntaan muuttavista oleskeluluvan saaneista ei voi tiedottaa etukäteen, koska he etsivät itse asuntonsa ja muuttavat kuntaan samoin kuin suomalaisetkin. Kirkkonummen ja Kauniaisten yhteisen kotouttamishankkeen (2017–2020) yhtenä tavoitteena on tiedottaa kotouttamistoiminnasta kuntalaisille, mitä on jo tehty KaunisGrani -lehden ja kaupungin fb-sivujen kautta.

Maaliskuussa 2017 kaupunki järjesti kuntalaisille ja päättäjille avoimen keskustelutilaisuuden, jossa kerrottiin pakolaisten vastaanottamisesta ja kotouttamisesta, perheryhmäkodista ja kunnan saamista pakolaiskorvauksista. Tilaisuudesta tiedotettiin mm. kaupungin fb-sivun ja puskaradio -fb-sivun kautta. Paikalla oli n. 50 henkilöä.

Syksyllä 2017 kaupunki laatii uuden kotouttamisohjelman, jossa tullaan kehittämään ja kuvaamaan päätöksentekoprosessia. Myös kaupungin www-sivuille lisätään tietoa pakolaisten vastaanottamisesta ja maahanmuuttajapalveluista ja myös tietoa päätöksentekoprosessista: http://www.kauniainen.fi/sosiaali- ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/maahanmuuttajien_palvelut.

Tarkastuslautakunta toteaa, että jo toteutetut ja suunnitellut toimenpiteet ovat oikeita ja tarpeellisia. Lautakunta korostaa erityisesti uusien ja sijaisten tehtäviin perehdyttämisen tärkeyttä sekä asiakaslaskutuksen valvonnan organisointia, toteuttamista ja selkeää vastuiden määrittelyä. Lisäksi tarkastuslautakunta edellyttää, että virheellisistä palvelusopimuksista ja laskutuksista johtuvien saatavien perintä varmistetaan ja toteutetaan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti sekä kaupunkilaisia oikein ja tasapuolisesti kohdellen. Mahdolliset luottotappiot tulee myös kirjata asianmukaisesti.

Toimialalla toteutettiin asian tultua ilmi muutoksia käytännöissä ja valvonnassa. Valvonnan osalta on otettu käyttöön osasta laskustustoimintoja puuttunut hyväksymismenettely. Lisäksi suoritetaan

sisäisiä tarkastuksia laskutusaineistoon pistokokeiden avulla sekä luonnollisesti myös osana päivittäistä toimintaa ja seuranta. Virheellisten laskutusten perintä on suoritettu, ja niistä mahdollisesti aiheutuvat luottotappiot kirjataan. Jo kesästä 2016 alkaen oli toimistohenkilökunnan kanssa tehty suunnitelmaa töiden järjestämisestä palvelun sujuvuuden ja laadun varmistamiseksi. Syksyllä 2017 otetaan käyttöön koko toimialaa tukeva toimistotiimirakenne, joka tehtävien perusteella jakautuu hallinto- (2 henkilöä) ja taloustiimiin (3 henkilöä). Työnjako, tehtävät ja vastuut määritellään. Uuden rakenteen toimivuutta seurataan ja tehdään tarvittavat kehittämistoimenpiteet.

Asukaskyselystä (2016) ilmeni, että terveyspalveluita pidetään tärkeimpänä palvelusektorina. Tarkastuslautakunta toteaa sivulla 7, että asukaskyselyn tuloksista käy ilmi, että terveyspalvelujen kohdalla kuilu tyytyväisyyden ja tärkeyden välillä on merkittävän suuri. Kauniaislaisten odotukset ovat siis korkeammalla kuin lähtökohtaisesti sosiaali- ja terveyspalveluilta edellytetty lakisääteinen palvelutaso heille tarjoaa.

Palveluja käyttävät kuntalaiset ovat kuitenkin tyytyväisiä palveluihin. Käyttäjien antamaa pikapalautetta on seurattu vastaanotolla, neuvolassa ja suun terveydenhuollossa syksystä 2015 lähtien, sitä kerätään jatkuvasti ja raportit vastauksista saadaan viikoittain. Palveluja käyttävien (5912 asiakasta) ilmaisema tyytyväisyystaso on selkeästi asukaskyselyn tuloksia korkeampi ja noin 90 % oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä saamaansa hoitoon. Suun terveydenhuollon palveluista vastaajia oli 3308, joista palveluun tyytyväisiä ja erittäin tyytyväisiä oli 95 %.

3. Yhdyskuntatoimi

Yhdyskuntavaliokunnan vastuualueelle ei tällä kertaa kohdistu erillisiä selvitettäviä asioita, mutta edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämisehdotusten seurannan yhteydessä tarkastuslautakunta nostaa esiin huomiot sisäilmaongelmista ja korjausinvestointimäärärahojen riittävyyden, todeten samalla että yhdyskuntatoimi on esittänyt määrärahoihin 25 % korotusta tulevien vuosien talousarvioihin sekä tarvetta erilliselle lisäinvestointihankkeelle kaupungin rakennuskannan korjausvelan kattamiseksi. Tarkastuslautakunta pitää resurssien lisäämistä tarpeellisenä ja pyytää seuraamaan tilannetta.

Todettakoon, että rakennusten sisäilmaongelmatilanteisiin kaupungilla on toimivat käytännöt. Moniammatillinen sisäilmatyöryhmä, jossa on edustus kaupungin työterveyshuollolla, työsuojelulla, kiinteistöyksiköllä ja rakennuttamistoimella sekä tapauskohtaisesti asialistalla olevien tilojen käyttäjähallintokunnalla, käsittelee kaikki saamansa ilmoitukset ja edistää viivyttämättä kaikkien koettujen haittojen syiden selvittämistä ja toimenpiteitä niiden poistamiseksi. Useimmissa tapauksissa ratkaisut löytyvät ja ongelmat ovat ripeästi korjattavissa, mutta ikävä kyllä toisinaan sisäilmaongelmien diagnostisointi ja toimenpidesuunnittelu on vaikeaa ja aikaa vievää. Ongelmien syyt on kuitenkin aina saatava selville ennen kuin niiden aiheuttajat ovat poistettavissa. Korjaushankkeiden suunnittelun ja toteutuksen viiveetön käynnistäminen pystytään toteuttamaan vuosittaisen yllä- ja kunnossapitoinvestointimäärärahan puitteissa, mutta suurempiin ennalta arvaamattomiin korjaushankkeisiin anotaan lisämääräraha tarpeen tarkennuttua.

Em. rakennusten yllä- ja kunnossapitoinvestointien vuosittainen määrärahataso on korotuksen jälkeen 1,0 miljoonaa euroa. Tämäkään ei tule riittämään kaikkiin koko kaupungin rakennuskannan yllä- ja kunnossapidon korjaustöihin, vaan suuremmat kokonaisuudet tullaan hankesuunnitteluvaiheen jälkeen esittämään toteutettavaksi erillisinä investointihankkeina. Talousarvioesityksessä vuodelle 2017 on koottu aiempaa huolellisemmin kaikki tiedossa olevat korjaustarpeet. Mikäli tavoite tilankäytön tehostamisesta toteutuu ja osasta kaupungin

kiinteistökannassa nyt olevista rakennuksista voidaan luopua, se luonnollisesti vähentää yllä- ja kunnossapitoinvestointien kokonaistarvetta.

Koko kaupungin toimintaa koskien

Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen eri toimialojen itsearviointimenettelyn jatkokehittämistä ja sen ulottamista myös valiokuntien työskentelyyn. Itsearvioinnissa toiminnan ja prosessien tuloksellisuuden sekä määrällisen toteuman lisäksi toimialojen tulisi myös arvioida toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, palvelujen saatavuutta sekä vaikuttavuutta kuntayhteisöön, asukkaisiin ja fyysiseen ympäristöön.

Tarkoituksenmukaista olisi, että kaupungin johtoryhmä valmistelisi itsearviointimenettelyn tapoja yhteisesti sovellettavaksi kaikkien valiokuntien työskentelyssä.

4. Sivistystoimi

Sivistystoimen selvitys koskien kaupunginhallituksen lausuntoa tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta

2. Edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämissuositusten seuranta

Sivistystoimi iloitsee positiivisesta palautteesta, jonka sektori sai tarkastuslautakunnalta talouden tasapainottamisesta ja on samaa mieltä tarkastuslautakunnan kanssa siitä, että riittävästi resursseja tarvitaan korjauksiin ja sisäilmaongelmien korjaamiseen (2.luku) Keväällä 2017 vapaa-ajantalossa (nuorisotalo) on ilmennyt laajoja ongelmia jotka tulevat vaatimaan resursseja sekä korjauksiin että toiminnan väistötiloihin.

Koskien nuorisotakuuta vuoden 2016 toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet onnistuneita. Mahdollisuuksien paviilonki-tapahtuma vaikutti osaltansa siihen, että nuorisotyöttömyys enemmän kuin puolittui. Samanlaisista suuntausta ei naapurikunnissa voi havaita vastaavana aikana. Vuonna 2017 kaupunki alkoi hoitaa etsivän nuorisotyön itse. Tämän vaikutuksia voidaan arvioida myöhemmin.

Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen eri toimialojen itsearviointimenettelyn jatkokehittämistä ja sen ulottamista myös valiokuntien työskentelyyn. Itsearvioinnissa toiminnan ja prosessien tuloksellisuuden sekä määrällisen toteuman lisäksi toimialojen tulisi myös arvioida toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, palvelujen saatavuutta sekä vaikuttavuutta kuntayhteisöön, asukkaisiin ja fyysiseen ympäristöön.

Sivistystoimi on kehittänyt arviointitoimintaansa ja tulee jatkamaan seurantatoiminnan kehittämistä. Kyseisen yksikön henkilökunta analysoi aina keskeisiä arviointituloksia ja tulokset esitetään lautakunnissa. Sivistystoimen strategisia mittareita kehiteltiin edellisen valtuustokauden aikana 1) nuorisotakuulle, 2) digitalisaatioasteelle sekä 3) elävälle kaksikielisyydelle. Viime vuosina on panostettu erityisesti visuaalisen ja interaktiivisen tilaston kehittämiseen verkossa:

- koulujen digitalisaatio: <http://kokohelagrani.fi/tilastot-statistik/>
- vapaa-aikatoiminnan tuista: http://www.kauniainen.fi/kulttuuri_ja_vapaa-aika/avustukset

Mittarit perustuvat tietoihin, joita voi kerätä säännöllisesti. Lisäarvoa antaa muista kunnista saatu vertailuaineisto. Itsearvioinnin mittareiden kehittämisen haasteena on, että tietoja ei ole saatavissa

joka vuosi. On myös vaikea mitata kokonaisuutta oikeudenmukaisesti ainoastaan muutamalla valitulla mittarilla. Sivistystoimen arviointitoiminta on kattava. Tässä lyhyt selostus:

Koulut osallistuvat pääkaupunkiseudun yhteiseen järjestelmälliseen ja säännölliseen palvelukyvyyn arviointiin. Ruotsinkielisillä kouluilla on tämän lisäksi oma, osaksi päällekkäinen, arviointi joka tehdään säännöllisesti niin, että oppilaat, huoltajat ja opettajat arvioivat toimintaa. Lisäksi koulut osallistuvat valtakunnallisiin kattaviin arviointeihin, toteuttajana Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi. Kyseiset arvioinnit koskevat oppimistuloksia tai tiettyjä teemoja. Näissä arvioinneissa on monta kysymystä koskien toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, palvelujen saatavuutta ja asiakastytyväisyyttä. Valtakunnallisten arviointien ongelmana on, ettei niitä tehdä niin usein, että voisivat toimia mittareina tai indikaattoreina. Pääkaupunkiseudun yhteinen arviointi on muutoksen alla ja tullaan kohdistamaan enemmän oppimistulosten arviointiin mikä tulee olla tärkeä painopistealue kouluille. Kuntaliiton Kouluikkuna-palvelun kautta koulut saavat avainlukuja ja vertailumateriaalia ja talousarvioon sisältyy avainlukuja taloudelle ja oppilas- ja opettajamääristä.

Päiväkodit osallistuvat pääkaupunkiseudun yhteiseen järjestelmälliseen ja säännölliseen palvelukyvyyn arviointiin. Lisäksi esiopetus ja tulevaisuudessa myös varhaiskasvatus osallistuu Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvin toteuttamiin valtakunnallisiin kattaviin arviointeihin. Näissä arvioinneissa on monta kysymystä koskien toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, palvelujen saatavuutta ja asiakastytyväisyyttä. Talousarvioon sisältyy avainlukuja taloudelle ja lapsimäärille eli palvelumuodoille.

Vapaa-ajantoimi tekee asiakaskyselyitä jotka koskevat palvelujen saatavuutta ja asiakastytyväisyyttä. Talousarvioon sisältyy avainlukuja taloudelle ja vapaa-ajantoimen käyttäjien määristä. Urheiluseurojen jäsenmääristä kerätään vuosittain tilastoja sukupuolittain ja kotikunnittain. Kyselyjä koskien yhteistyömahdollisuuksia urheiluseurojen kanssa on tehty. Kansalaisopisto ja kirjasto saavat tilastoja toiminnasta pääkaupunkiseudun yhteistyön sisällä ja alueellisilta viranomaisilta. Viimeisenä vuotena on kehitetty tilastoa maksetuista tuista sekä tarkoituksenmukaisia mittareita eri toimintojen/kiinteistöjen vierailijoista.

4. Toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunta on taulussa sivulla 6 tehnyt arvion, että strateginen tavoite tieto- ja viestintätekniikan käytöstä ei ole arvioitavissa. Sivistystoimessa on kehitetty mittari, joka perustuu Tampereen yliopiston kehittämään Opeka-kyselyyn. Kauniainen saa tämän seurauksena tietoa aikasarjana ja vertailuna muuhun Suomeen. Tavoitteena 2016 oli että tulokset ovat parantuneet edellisestä vuodesta. Kun tilinpäätös julkaistiin yhteismitallista tietoa ei vielä ollut. Myöhemmin keväällä 2017 selvisi että Kauniaisten tulokset ovat parantuneet ja tavoite on siten toteutunut. Kauniaisten tulos oli 3,4 vuonna 2016 ja edellisenä vuonna 3,3 (asteikko 1–5). Koko maan tulokset olivat samana ajanjaksona heikentyneet 2,1:stä 2,0:aan. Kauniaisten koulujen digitalisaation mittarit ja tulokset löytyvät täältä: <http://kokohelagrani.fi/tilastot-statistik/>

6. Muita havaintoja

6.3. Kauniaisten kaksikielisyysohjelma 2015–2017

Tarkastuslautakunnan arvioon kaksikielisyysdestä sivistystoimi haluaa lisätä, että myös sivistystoimen kaksikielisyysohjelma hyväksyttiin 8.2.2016 ja ruotsinkielinen kotouttamispolku laadittiin ja hyväksyttiin samoihin aikoihin. Vuoden 2016 lopussa julkaistiin myös oikeusministeriön kielibarometri Kieli-ilmapiiri ja kielipalvelut kaksikielisissä kunnissa. Tutkimuksessa Kauniaisten tulos oli paras ja ihan omassa luokassaan koskien kokemuksia kieli-ilmapiiristä ja molempien kieliryhmien

välisistä suhteista, 88 asteikolla 1–100. Toiseksi parhaan kunnan tulos oli 62. Kauniainen kyselyssä kukaan ei ollut sitä mieltä, että suhteet olisivat huonot. Oikeusministeriön lanseeraustilaisuudessa Kauniainen kertoi kaksikielisyysmallistaan. Kauniainen sai vuoden 2016 aikana hyvää julkisuutta mediassa monissa kaksikielisyyteen liittyvissä asioissa: kaksikieliset nuorisopalvelut, kielisuihkutoiminta varhaiskasvatuksessa, suomen kielen opinnoiden alkamisesta jo vl 1 ruotsinkielisessä koulussa, kielibarometrin tuloksista sekä ruotsinkielisen kotouttamispolun laatimisesta.

6.4. Suomenkielinen koulutoimi

Tarkastuslautakunta toteaa, että erityisesti lapsiin ja nuoriin liittyvien päätösehdotusten valmistelussa tulisi paremmin ottaa huomioon pedagogisten ja taloudellisten perustelujen ohella myös ratkaisujen toteuttamisen vaikutukset kohdehenkilöiden ja heidän perheiden käytännön toimintoihin. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää päätöksenteon prosessiin.

Tarkastuslautakunta viittaa arviointikertomuksessa yhtenäiskouluasiaan, joka oli vireillä vuosina 2014–2016. Sivistystoimi haluaa painottaa, että valmistelussa aina otetaan kohderyhmä huomioon. Yhtenäiskouluselvitys oli laaja, lopullisessa selvityksessä oli paljon osaselvityksiä ja yhteensä 147 sivua, ja alkoi jo huhtikuussa 2014, eli kesti kokonaisuudessaan 2,5 vuotta. Jo huhtikuussa 2014 järjestettiin huoltajille kuulemistilaisuus ja nuorisovaltuusto käsitteli asiaa toukokuussa 2014. Kouluissa käytiin myös keskustelua asiasta oppilaskuntien hallitusten kanssa. Lukion oppilaskunta antoi kirjallisen lausunnon asiasta.

KH asetti päätöksentekijöistä koostuvan työryhmän, joka 15.4.2014–6.5.2015 välisenä aikana selvitti yhtenäisen peruskoulun perustamista ja lukioiden toimintaedellytysten ja yhteistyön kehittämistä. Työryhmän selvitykseen liitettiin laaja sivistystoimenjohtajan laatima tausta-aineisto, johon kuului eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointi, myös oppilaiden ja huoltajien näkökulmasta.

Työryhmän selvityksen valmistuttua KH pyysi vielä 6.5.2015–27.4.2016 välisenä aikana kolme arkkitehtiselvitystä sekä kustannusarvioita eri vaihtoehtoista, osittain uusista vaihtoehtoista. Kun kaikki nämä selvitykset oli laadittu, KH ja opetus- ja varhaiskasvatustalokunta järjestivät yhdessä kuulemistilaisuuden Kasavuoren koulukeskuksessa 23.5.2016 oppilaiden huoltajille, mutta myös muille kiinnostuneille. Tilaisuuteen osallistui KH:n edustajien lisäksi lautakunnan jäseniä. Tilaisuudessa esiteltiin kaikki selvitettyt seitsemän vaihtoehtoa Learning cafe-menetelmällä, eräs osallistava menetelmä joka sopii kompleksisten asioiden kuulemisille. Sivistystoimenjohtaja, opetuspäällikkö ja rehtorit esittelivät selvitettyjä vaihtoehtoja, joita kuulemistilaisuuteen osallistuneet kommentoivat SWOT-analyysia hyödyntäen. SWOT-analyysissä osallistujat listasivat eri vaihtoehtojen edut ja haitat, mahdollisuudet ja uhat. Kokouksen jälkeen 17 huoltajilta tuli sivistystoimenjohtajalle palautetta sähköpostitse. Yhteen veto ja SWOT-analyysi, missä kaikki yksittäiset kommentit on lueteltu, sekä muu huoltajilta tullut palaute jaettiin lautakunnan, kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston jäsenille.

Sivistystoimi on saanut kuntalaisilta moitteita yhtenäiskouluasian tiedottamisesta. Katsottiin, ettei vanhemmille mennyt viesti kuulemistilaisuuden sisällöstä ollut selkeä. Lisäksi kuulemistilaisuudesta tiedottaminen alle kouluikäisten lasten vanhemmille koettiin riittämättömäksi.

Learning cafe-menetelmällä saatuja keskusteluja ja suullisia palautteita ei kirjattu ylös. Ja tilaisuudessa annettiin moitteita nykytilan säilyttämistä koskevan vaihtoehdon puuttumisesta learning cafesta, ja tilaisuuden lopuksi varattu aika yleiselle keskustelulle koettiin riittämättömäksi.

Nuorisovaltuustoa kuultiin jo toukokuussa 2014 ja uudelleen kesäkuussa 2016, jolloin nuorisovaltuusto antoi kirjallisen lausunnon asiasta.

Eri vaihtoehtoista tehtiin vaikutusten arviointi jo KH:n ensimmäisen työryhmän selvityksen aikana (2014-2015) seuraavista näkökulmista: oppilas & huoltaja, organisaatio, opetus, tilat, kiinteistöjen kunnostamistarpeet, henkilöstö, käyttötalous ja investoinnit. Vastaavanlainen eri vaikutusten arviointi tehtiin uudelleen kesällä 2016, koska vaihtoehdot olivat osittain muuttuneet sisällöllisesti ja muutenkin oli syytä päivittää esimerkiksi kustannustietoja. Lautakunnan, KH:n ja KV:n jäsenet saivat molemmat vaikutustenarvioinnit. Malliksi arvioinnille käytettiin Kuntaliiton suosimaa vaikutusten ennakoarviointimallia (EVA), joka perustuu useisiin lakeihin.

Opettajien kuulemista varten suomenkielisissä peruskouluissa ja lukiossa tehtiin sähköinen kysely tammikuussa 2015 ja uudelleen toukokuussa 2016. KH:n työryhmä myös kuuli 2014–15 aikana rehtoreita, opetuspäälliköitä ja opettajien luottamusmiehiä ja tutustuivat yhtenäiskouluun Sipoossa, missä työryhmä tapasi myös huoltajien edustajia, ja yhtenäiskouluun Espoossa.

Asia käsiteltiin tämän jälkeen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnassa 8.6.2016, KH:ssa 15.6.2016 ja KV:ssä 22.8.2016. KV päätti palauttaa asian, jotta selvitettäisiin kiireellisessä järjestyksessä, mm mitkä pedagogisia ja taloudellisia vaikutuksia ehdotuksella on sekä mihin säästötoimenpiteisiin on ryhdyttävä kaupungin talouden tasapainottamiseksi. Kaupunginhallitus nimitti 31.8.2016 virkamiesselvitykselle päätöksentekijöistä koostuvan ohjausryhmän. Tehtiin myös selvitys liikennejärjestelyistä ja ilmanvaihdosta kyseisissä koulukiinteistöissä. Lautakunta käsittelee asian selvityksineen 17.10.2016, KH 19.10 ja KV 7.11.2016.

Voidaan todeta, että kuulemisessa oppilaskunnat, nuorisovaltuusto ja valtaosa opettajista olivat samassa kiinteistössä toimivan yhtenäiskoulun puolesta, kuten lautakuntakin oli omassa käsittelyssään. Huomionarvoista on, että kyselyyn vastanneista alakoulun opettajista vain 19% puolsi koulujen vaihtoa. Ne huoltajat, joita kuultiin eri tilaisuuksissa, ja joilta saatiin kirjallista palautetta, eivät halunneet siirtää alakoulua Kasavuoren koulukeskukseen. Aktiiviset asukkaat toimittivat päättäjille ”Haluamme säilyttää 1–6 luokat Mäntymäellä-adressin, jossa vastustettiin alakoulun siirtoa. Adressiin oli kerätty aikavälillä 13.5.–6.10.2016 334 allekirjoitusta. KV:n lopullinen päätös 7.11.2016 oli että nykytila säilytetään.

Kuntaliiton ohjeet kuulemisesta kouluverkkoasioissa (10.7.2012) painottavat, että valmistelussa tulee noudattaa hallintolain 41 §:n säännös vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asianosaisille. Kun päätetään kunnan kouluverkosta, on lähtökohtaisesti kysymys asiasta, jonka ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus useiden henkilöiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin.

Osallisille henkilöille tulee varata mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä antaa tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Osallisille on varattava vaikutusmahdollisuudet ilmoittamalla asian vireilläolosta sopivalla tavalla. Voidaan myös järjestää kuntalaisille avoimia tilaisuuksia sopivassa paikassa. Kunta voi lähteä siitä, että mielipiteet esitetään kirjallisesti. Voidaan myös tarjota mahdollisuus esittää mielipiteet myös suullisesti. Suullisesti esitetyt mielipiteet kirjataan.

Ilmoitusten ja tiedotteiden lähettämisen ja kuulemistilaisuuksien ajankohdat on sovittava siten, että osallisilla on vielä todellinen mahdollisuus vaikuttaa asiaan ja mielipiteiden laatimiseen on syytä varata kohtuullinen aika.

Voidaan todeta, että Kauniaisten yhtenäiskouluasiassa hallintolain 41 §:ää on noudatettu.

Sivistystoimen toimenpiteet

Sivistystoimi kehittää myös jatkossa

- toiminnassaan tuottavuutta ja ylläpitää kestäväää taloutta
- nuorisotakuutoimenpiteitä, ja seuraa niiden vaikutuksia
- monipuolista arviointia, seuranta, mittareita ja tunnuslukuja. Sivistystoimen arviointiohjelma on ollut työn alla, mutta tällä hetkellä kannattaa odottaa ohjelman työstöä kunnes tiedämme enemmän pääkaupunkiseudun yhteisen arvioinnin uudistuksista ja kansallisen arviointi- ja rekisteritoiminnan muutoksista.
- toimenpiteitä, jotka edistävät elävää kaksikielisyyttä sivistystoimen hyväksytyn kaksikielisyysohjelman mukaisesti.
- hyvät käytännöt asioiden valmistelussa koskien kohderyhmän kuulemista ja vaikutusten ennakoarviointia
- arviointitoiminnasta saatavien tietojen hyödyntämistä päätöksenteossa
- päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä mm. tiedottamisen kautta